

LES
ARTS
ÉS ÒPERA

TEMPORADA 25/26

TURANDOT

Giacomo Puccini

PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

 GENERALITAT
VALENCIANA

 LES ARTS
VALÈNCIA

Sala Principal

3, 8, 11, 16 de juny de 2026 19.30 h

6, 13 de juny de 2026 19.00 h

ADMINISTRACIÓ FUNDADORA

**GENERALITAT
VALENCIANA**

ADMINISTRACIÓ COL·LABORADORA

MINISTERIO
DE CULTURA

DIRECCIÓN GENERAL
DE ARTES ESCÉNICAS Y MÚSICA

TURANDOT

3
—

Giacomo Puccini

1858–1924

COPRODUCCIÓ

New National Theatre de Tokio
Tokyo Bunka Kaikan

Dramma lirico en tres actes

Música de Giacomo Puccini, completada per Franco Alfano, amb llibret de Giuseppe Adami i Renato Simoni, a partir de l'obra homònima de Carlo Gozzi

Estrena: 25 d'abril de 1926, Teatro alla Scala, Milà

EDICIÓ

Casa Ricordi S.r.l, Milano

DIRECCIÓ MUSICAL

Sir Mark Elder

DIRECCIÓ D'ESCENA

Àlex Ollé

ESCENOGRAFIA

Alfons Flores

VESTUARI

Lluc Castells

IL·LUMINACIÓ

Urs Schönebaum

DURACIÓ: **2 H 40 MIN**

ACTES I, II: **1 H 33 MIN**

DESCANS: **25 MIN**

ACTE III: **42 MIN**

TURANDOT

Ekaterina Semenchuk

EMPERADOR ALTOUM
PRÍncep DE PÈRSIA (VEU)

Josep Fadó

TIMUR

Liang Li

CALAF

Gregory Kunde

LIÙ

Carolina López Moreno

PING

Jan Antem

PANG

Pablo García-López⁺

PONG

Mikeldi Atxalandabaso

UN MANDARÍ

Agshin Khudaverdiyev⁺⁺

DONZELLES

Yolanda Marín^{*}

Federica Fiori⁺⁺

Escola Coral Veus Junes

Directores: Marta Mármol, Roser Gabaldó

Escolania de la Mare de Déu dels Desemparats

Director: Luis Garrido

Cor de la Generalitat Valenciana

Director: Jordi Blanch Tordera

Orquestra de la Comunitat Valenciana

ASSISTENT DEL DIRECTOR MUSICAL

Nicholas Ansdell-Evans

DIRECTOR DE BANDA INTERNA

Rubén Sánchez Vieco

ADJUNTA A LA DIRECCIÓ D'ESCENA

Susana Gómez

ASSISTENT DE DIRECCIÓ D'ESCENA

Anna Ponces

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

Matteo Dalle Fratte

MESTRES REPETIDORS

Stanislav Angelov

Daniel Ruiz

FIGURACIÓ

**Clara Ayuso, Ana Bacete
Ossama Badreddine (Príncep
de Pèrsia), Bruno Belda,
Pepa Dolz, José Manuel
Doménech, Carlos Izquierdo,
Ava Meade, Gabriel Molina,
Aycha Naffaa, Jordi López,
Luis López-Ochoa,
Germán Lloria, Antonio Olmos,
Alberto Sancho**

SUBTITULACIÓ

Anselmo Alonso

⁺Alumni Centre de Perfeccionament

⁺⁺Centre de Perfeccionament

^{*}Cor de la Generalitat Valenciana

LES ARTS ÉS MEMBRE DE:

AEOS

ACTE I. La princesa Turandot ha jurat casar-se únicament amb aquell d'estirp reial que resolga tres complexos enigmes. Els infortunats que fallen en l'intent seran decapitats. En este escenari de mort, el príncep Calaf, que oculta la seua identitat per seguretat, entre la multitud reconeix son pare, el depositat rei tàrtar Timur, al qual acompanya i guia la jove Liù. Calaf reprova la crueltat de Turandot després de presenciar l'execució de l'últim pretendent. No obstant això, quan veu aparéixer de sobte la bella princesa, s'enamora d'ella. Desafiant la prudència, les súpriques dels seus parents i les cíniques advertències dels ministres Ping, Pang i Pong, el príncep colpeja el gong que anuncia un nou candidat disposat a afrontar la prova dels enigmes.

ACTE II. Ping, Pang i Pong lamenten la decadència de la Xina i l'incessant vessament de sang sota el mandat de la gèlida Turandot. Davant del palau, el poble es congrega expectant per a presenciar la cerimònia dels enigmes i aclama l'emperador Altoum, pare de la princesa. Turandot justifica davant dels presents el seu rigor com a desgreuge pel martiri patit per la seua avantpassada Lou-Ling, però malgrat això no arriba a dissuadir Calaf, que aconseguix desentranyar els tres enigmes, cosa que li atorga el dret a casar-se amb ella. Turandot, desesperada, es resistix a acatar la sagrada promesa. Calaf li oferix un últim i generós desafiament: si ella esbrina el seu nom, l'eximirà del seu compromís i es deixarà executar. Turandot accepta el repte.

ACTE III. Turandot ha decretat que ningú dorma a Pequín fins a que es descobrisca el nom del príncep. Liù, l'única que el sap, es nega a proclamar-lo malgrat ser torturada. Quan Turandot li pregunta quina força l'obliga a mantindre's en silenci, Liù li contesta que és l'amor i, després de predir que Turandot també estimarà el príncep, es lleva la vida per a protegir el secret. Després d'un sacrifici tan terrible, el príncep aconseguix captivar la princesa de gel amb un bes apassionat i li revela voluntàriament la seua identitat. Finalment, davant de la cort imperial, Turandot proclama que el nom de l'estranger és Amor, segellant la seua unió definitiva.

No plores, Liù, *Turandot* és història i avantguarda

Rubén Amón

No va dir res. Va deixar que el silenci fera la feina. Era la nit de l'estrena a La Scala, abril de 1926, i Puccini portava setze mesos mort. La música havia arribat fins on Puccini havia pogut abastar: la mort de Liù, el cadàver menut que travessa l'esceanri, el buit després. Toscanini es va girar cap al públic. "Ací acaba l'obra del mestre". Ningú va entendre que este silenci era l'argument central de l'òpera.

La "incompletitud" de *Turandot* s'ha llegit durant un segle com un accident biogràfic. Com a ferida. Com l'obra mestra que el càncer de laringe ens robà. Esta lectura és comprensible i és falsa. La fractura després de la mort de Liù no mutila l'òpera. La definx. Introduïx en la teleologia del melodrama una suspensió que cap compositor del XIX hauria tolerat ni concebut, perquè el melodrama necessita resoldre's igual que la burgesia necessita creure que l'amor redimix i el sacrifici té sentit. Puccini construïx una obra que es nega a estes necessitats. I si no ho va fer del tot conscientment, l'obra ho va fer per ell.

El segle XX va tractar Puccini amb una crueltat espectacular, ja que li va concedir els teatres plens i li va negar el respecte intel·lectual. Li va permetre la popularitat i li va cobrar el preu més alt. Puccini ven entrades, després Puccini no compta. Esta equació, que barreja l'esnobisme amb la peresa analítica, va bloquejar durant massa temps una lectura honesta de *Turandot*. No és *Bohème* amb exotisme. No és *Tosca* traslladada a Pequín. És una ruptura. I les ruptures incomoden precisament a aquells que més es beneficien de l'orde que trenquen.

Escolteu la partitura sense l'obstacle de la reverència ni el de la condescendència. El primer que sorprèn és la violència sonora. No la violència decorativa de qui fa servir la dissonància com a condiment sinó la dissonància com a arquitectura. Puccini construïx amb tensió. Les masses orquestrals se superposen amb una densitat que dialoga, sense haver-ho buscat explícitament, amb el que Alban Berg desenvolupava simultàniament a Viena. Hi ha moments en *Turandot* -l'escena dels enigmes, la processó de Liù- on l'orquestra no acompanya, sinó que pressiona, aixafa, interroga. La música no il·lustra el drama. El constituïx.

Les escales pentatòniques i els materials de procedència xinesa no funcionen ací com a pintoresquisme orientalista. Eixe és el retret fàcil, i ha trobat entusiastes. Però l'acusació falla perquè confon el material amb el procediment. Puccini sotmet estos elements a transformacions que recorden les tècniques de muntatge de les avantguardes figuratives: els fragments es descomponen, es juxtaposen, es contradiuen. El resultat no és una Xina de targeta postal sinó un espai sonor que opera com l'escenari de Malevich al teatre, com a abstracció, no com a representació. L'exotisme és el pretext. La geometria és el mètode.

L'orquestració mereix l'anàlisi que la musicologia li ha escatimat arterament. Les percussions cobren en *Turandot* un protagonisme sense precedents en el catàleg de Puccini. Els metalls construeixen textures que prefiguren la música cinematogràfica dels grans estudis, no com a imitació sinó com a anticipació. Quan Hollywood va necessitar als anys trenta un llenguatge capaç de comunicar allò èpic i allò terrible, va trobar sense saber-ho el que Puccini havia dipositat en *Turandot* com un xec sense cobrar. Ningú va anar a cobrar-lo. Els directors d'orquestra preferien l'emoció. Els musicòlegs preferien Schoenberg. *Turandot* esperava.

Potser és en la dramaturgia on la modernitat de l'obra resulta més radical. Els personatges de *Turandot* no evolucionen. No aprenen. No es redimixen segons la lògica psicològica que el segle XIX havia instal·lat com a norma del drama burgès. *Turandot* és un arquetip, no una dona. Calaf és una funció narrativa, no un tenor. Liù, l'única figura amb quelcom semblant a una interioritat genuïna, mor precisament per això, perquè en este món la subjectivitat és una debilitat mortal.

Els personatges operen en un espai ritual i quasi abstracte que recorda més al teatre Noh –Puccini el va estudiar amb atenció– que a Verdi o Donizetti. Esta decisió no és una limitació. És una elecció. I una elecció radicalment moderna. Puccini rebutja la il·lusió psicològica i proposa una mecànica de forces on l'eros i el pathos no es fonen en la dialèctica romàntica sinó que col·lisionen.

El que Puccini fa amb els tres ministres –Ping, Pang i Pong– mereix també una relectura. La seua funció no és l'alleujament còmic que la tradició del teatre líric assigna als personatges secundaris. Són el cor grec degradat, la veu de l'experiència col·lectiva que observa el mecanisme del poder amb resignació i ironia. Les seues intervencions introduïxen en la partitura una dimensió d'estranyament que Brecht hauria reconegut sense dificultat. No s'identifiquen amb l'acció. La comenten. No patixen. Recorden. Esta distància crònica, construïda musicalment amb

una lletjor que amaga la seua gravetat, és un dels signes més clars que Puccini estava pensant en territoris que l'òpera italiana no havia trepitjat.

La violència de Turandot sobre els seus pretendents no és crueltat de personatge. És violència del poder sobre el desig. La fredor de la princesa no és un tret psicològic. És sistema. I els sistemes no es redimixen. S'interrompen o continuen. Per això l'obra no pot acabar de manera convencional. Per això el silenci de Toscanini era l'única conclusió possible.

El final que Alfano va compondre sobre els esbossos de Puccini tanca el que l'obra es nega a tancar. És un servici al públic i una traïció a la partitura. Toscanini el va rebutjar per a l'estrena i el va imposar després, amb la qual cosa va crear una paradoxa que *Turandot* porta com una cicatriu. Més tard, Luciano Berio va escriure el seu propi desenllaç, més conseqüent amb la modernitat del text, menys interessat a resoldre que en prolongar l'obertura. Cap final és satisfactori. Cap pot ser-ho.

El simbolisme francès va deixar empremtes en *Turandot* que la crítica d'orientació itolocèntrica ha preferit ignorar. La influència de Debussy (a qui Puccini admirava amb una barreja d'entusiasme i rivalitat) es percep en la concepció harmònica i en la dissolució dels contorns melòdics en certes pàgines. No es tracta de préstec sinó d'assimilació. Puccini digerix Debussy igual que va digerir Wagner, prenent el que necessita, descartant el que no encaixa.

El resultat és una síntesi que no pertany a cap escola nacional i que, per això mateix, la història ha tardat a classificar. El que no es classifica, s'aparca. El que s'aparca, espera.

Turandot s'estrena el 1926, fa un segle. El surrealisme ha publicat el seu manifest dos anys abans. Eisenstein roda eixe mateix any *El cuirassat Potemkin*. Joyce ha publicat *l'Ulisses* el 1922. El món cultural europeu està en ebullició i Puccini, que freqüentava París, que llegia, que mirava la pintura, no era aliè a este clima. La idea que va compondre *Turandot* d'esquena al seu temps és una fantasia que convé a aquells que necessiten que els gèneres siguen estancs i els compositors romanguen en les seues categories. Puccini no roman. Es mou. I en *Turandot* es mou més que en cap altra obra.

Hi ha a la partitura una tensió que cap versió escènica ha resolt del tot: la tensió entre la monumentalitat de l'aparell i la intimitat de certs moments. La mort de Liù és un dels passatges més nus que Puccini va escriure. Enmig de l'opulència orquestral, dels cors massius, de la maquinària espectacular, irromp una nuesa que desarma. No és un contrast calculat per a un efecte. És la irrupció d'allò humà en el ritual.

La veueta que el sistema intenta silenciar i que, tanmateix, és l'única que roman en la memòria de l'oient quan la música es detén. Liù no mor perquè la trama ho requerix. Mor perquè la subjectivitat no té cabuda en l'orde que Puccini està descrivint. És el diagnòstic més fred i més precís que el melodrama haja formulat sobre el poder.

Tornar a *Turandot* hui -fem-ho a València- és negar-se a escoltar-la com a museu. El museu conserva, embalsama, protegix del malentés. El laboratori arrisca, contamina, produïx

coneixement a costa de l'error. *Turandot* és un laboratori que porta cent anys classificat com a museu. Cada nova producció -de Zeffirelli a Robert Wilson, del Met a l'Òpera de Pequín- afig una capa de sentit sense esgotar el text. Esta "inesgotabilitat" no és virtut decorativa. És el signe de les obres que importen: no les que s'entenen d'una vegada, sinó les que es resistixen.

Toscanini va detindre la batuta i el públic va plorar. Plorava per Puccini, creia. Plorava per l'òpera inacabada, pensava. Plorava, en realitat, perquè la música havia fet una cosa que rarament fa la música: negar-se a consolar. *Turandot* no consola. Interromp. I en esta interrupció, que és també una forma d'honestedat, batega tot el que el segle XX no va saber vore en una partitura que tenia la modernitat escrita en cada compàs. La princesa segueix en l'escenari. Els enigmes segueixen sense resposta. I el silenci de Toscanini continua sent el gest crític més eloqüent que s'haja produït en la història de La Scala.

(text traduït del castellà per Les Arts)

© Benjamin Ealovega

Sir Mark Elder

Direcció musical

Sir Mark Elder ha sigut director musical de l'Orquestra Hallé de Manchester entre l'any 2000 i el 2024. Actualment, és el seu director emèrit. Des de 2022 és principal director invitat de la Filharmònica de Bergen. Anteriorment, va exercir els càrrecs de director musical de l'English National Opera (1979-1993) i de la Filharmònica de Rochester, Nova York (1989-1994), a més dels de principal director invitat de les simfòniques Ciutat de Birmingham i de la BBC. Des de setembre de 2025 és director musical del Palau de les Arts. Dirigix les orquestres més importants del panorama internacional: Concertgebouw, París, Festival de Budapest, filharmòniques de Berlín i Londres i les simfòniques de Boston, Chicago i Londres. És artista principal de l'Orchestra of the Age of Enlightenment, col·labora regularment amb la Filharmònica de Londres i ha dirigit als Proms durant molts anys.

La seua presència és també habitual en els principals teatres d'òpera: Covent Garden, Metropolitan, l'Òpera de París o el Festival de Glyndebourne. També ha sigut invitat al Festival de Bayreuth (on va ser el primer director anglés en dirigir una nova producció), Chicago, Munic, Amsterdam, Zuric, Ginebra, Berlín i els festivals de Bregenz i d'Ais de Provença. Els seus últims compromisos inclouen *Carmen* a París; *Benvenuto Cellini* a Amsterdam; *Die Meistersinger von Nürnberg* a San Francisco; *Lohengrin*, *Peter Grimes*, *Aida* i *La forza del destino* al Covent Garden; *Le prophète* en el Festival d'Ais de Provença, a més de *Samson et Dalila* al Metropolitan.

Sir Mark Elder ha gravat amb les orquestres Hallé (*The Dream of Gerontius* o la integral de l'*Anell*), Filharmònica de Londres, Concertgebouw (*Lohengrin*), les simfòniques Ciutat de Birmingham i de la BBC, Age of Enlightenment, Royal Opera House i l'English National Opera, un repertori que inclou des de Verdi, Strauss i Wagner fins a la música contemporània. A més, va ser director artístic del segell Opera Rara, per al qual ha enregistrat diversos títols belcantistes.

Àlex Ollé

Direcció d'escena

Àlex Ollé (Barcelona, 1960). Ha sigut un dels directors artístics de La Fura dels Baus des dels seus inicis. Actualment, és artista resident del Gran Teatre del Liceu. La seua carrera escènica es caracteritza per la pluralitat de gèneres, cosa que l'ha fet crear i dirigir espectacles de teatre, òpera, cinema i propostes de gran format, com *Mediterrani mar olímpic*, epicentre de la cerimònia d'inauguració dels Jocs Olímpics de Barcelona 1992. Ha treballat en teatres de renom com el Covent Garden de Londres, Òpera de París, La Scala de Milà, Dutch National Opera d'Amsterdam, Théâtre Royal de la Monnaie de Brussel·les, Òpera de Frankfurt, Òpera de Copenhaguen, New National Theatre de Tòquio o l'Òpera de Sidney, entre d'altres. Al llarg de la seua àmplia trajectòria, ha dirigit més de 35 produccions d'òpera, entre les quals cal destacar *La damnation de Faust*, *Die Zauberflöte*, *Le Grand Macabre*, *Aufstieg und Fall der Stadt Mahagonny*, *Quartett* de Luca Francesconi, *Tristan und Isolde*, *Oedipe*, *Aida*, *Madama Butterfly*, *Faust*, *Der fliegende Holländer*, *Pelléas et Mélisande*, *Il trovatore*, *Norma*, *La bohème*, *Alceste*, *Jeanne d'Arc au bûcher*, *Turandot*, *Manon Lescaut*, *Carmen*, *Idoménée* de Campra, *El nas*, *Rusalka* o *Lady Macbeth de Mtsensk*.

© Stela Salinas

Alfons Flores

Escenografia

Alfons Flores (1957) és escenògraf i fundador del grup GAT de l'Hospitalet de Llobregat, on va iniciar la seua trajectòria el 1978. Ha desenrotllat una destacada carrera en teatre, òpera, escenografia urbana i grans esdeveniments, i ha col·laborat amb Calixto Bieito, Joan Lluís Bozzo, Guy Joosten i Àlex Ollé i Carlus Padrissa, de La Fura dels Baus. Ha treballat en teatres de referència internacional com el Liceu, Teatro Real, La Scala, Covent Garden i les òperes de Sidney, Lió i París. Entre les seues produccions més reconegudes figuren *Carmen*, *Don Giovanni*, *Wozzeck*, *Tristan und Isolde*, *Turandot* i, més recentment, *Rusalka* (2023), *Lady Macbeth de Mtsensk* (2024), *Bluthochzeit* i *Simon Boccanegra* (2026). Ha rebut diversos premis de la Crítica de Barcelona i l'Irish Times Theatre Award a la millor escenografia.

© Silvia Poch

Lluç Castells

Vestuari

Lluç Castells (Cardedeu, 1975) va estudiar a l'Escola Massana de Barcelona i va debutar al teatre el 1995. Escenògraf i figurinista, col·labora habitualment amb Àlex Ollé, Julio Manrique, Xavier Albertí, Lluís Homar i Baró d'Evel, entre d'altres, i presenta regularment els seus treballs al Teatre Lliure i al Teatre Nacional de Catalunya. Dels seus muntatges recents destaquen *Les tres germanes*, *La gavina*, *El barquer*, *L'herència*, *Là*, *La falaise* i *Qui som?*, estrenada al Festival d'Avinyó 2025. Col·laborador habitual d'Àlex Ollé, des del 2009 realitza dissenys de vestuari per a destacats teatres d'òpera internacionals. Algunes de les seues últimes produccions inclouen títols com *L'amore dei tre re* (La Scala, 2023), *Lady Macbeth de Mtsensk* (Liceu, 2024) i *Bluthochzeit* (Òpera de Frankfurt, 2026).

Urs Schönebaum

Il·luminació

Urs Schönebaum va completar la seua formació com a fotògraf el 1995 i posteriorment va treballar com a tècnic d'il·luminació amb Max Keller al teatre Münchner Kammerspiele, fins al 1998. Després va realitzar assistències al Gran Teatre de Ginebra, al Lincoln Center de Nova York i al Münchner Kammerspiele. Des de l'any 2000 treballa com a dissenyador d'il·luminació per a teatre, òpera, exposicions, performances i instal·lacions. Ha col·laborat, entre d'altres, amb Robert Wilson i Jean-Paul Scarpitta. Els seus compromisos com a invitat l'han portat al Covent Garden de Londres, La Scala de Milà, Théâtre du Châtelet de París, Òpera de Lió, Metropolitan de Nova York, Staatsoper i Schaubühne de Berlín, Residenztheater de Munic, així com al Festival de Salzburg.

© Mikhail Vilchuk

Ekaterina Semenchuk

Turandot

És una de les mezzosopranos més sol·licitades, admirada per la seua excepcional extensió vocal i depurada tècnica. El seu repertori abasta papers de referència com Azucena, Éboli, Amneris i Lady Macbeth. Més enllà de Verdi, és reconeguda per les interpretacions en *Adriana Lecouvreur*, *Les Troyens*, *Cavalleria rusticana*, *Boris Godunov*, *La Gioconda* (Laura), *Mazeppa* (Lyubov), *Khovànsxina* (Marfa), *Samson et Dalila*, *Anna Bolena*, *La forza del destino* i *Carmen*. En les últimes temporades ha incorporat també Abigaille de *Nabucco*, Lisa de *La dama de piques* i les protagonistes d'*Hérodiade* i *Turandot*. Actua al Metropolitan, les òperes de París i San Francisco, Teatro Real, Covent Garden, Staatsoper de Berlín, La Scala i els festivals de Salzburg i Baden-Baden. Esta temporada canta *Die Walküre* (Fricka) a Montecarlo, *La Gioconda* a Barcelona, *Aida* a Pequín i *Carmen* a Tòquio. En Les Arts ha encarnat Preziosilla, Azucena i Lady Macbeth.

Josep Fadó

Emperador Altoum/Príncep de Pèrsia

Nascut a Mataró (Barcelona), Josep Fadó va estudiar cant al Conservatori del Liceu i al Conservatori de Barcelona. La seua carrera abasta un extens repertori en el qual destaquen papers principals de títols com *Carmen*, *Pagliacci*, *Norma*, *Aida*, *La forza del destino*, *Samson et Dalila*, *Un ballo in maschera* o *Nabucco*, i ha actuat en teatres i festivals de tot el món, especialment a Àustria, Països Baixos i França. A Espanya, ha cantat sobretot als teatres Liceu, Real i Zarzuela de Madrid, Campoamor de Oviedo, Maestranza de Sevilla i a Bilbao. Després d'este període i amb més maduresa professional, Fadó reorienta la seua carrera cap a papers de tenor de caràcter amb òperes com *I due Foscari*, *Otello* de Rossini, *Rigoletto*, *Salome*, *Il trittico*, *L'àngel de foc*, *El nas* i *Adriana Lecouvreur*.

© Christian Palm

Liang Li

Timur

Baix de prestigi internacional, Liang Li actua amb regularitat als teatres d'òpera de Berlín, Dresden, València, Barcelona, Ginebra, Madrid, Lió, Düsseldorf, Amsterdam, Hamburg i Munic, així com als festivals de Baden-Baden, NCPA de Pequín i Sankt Margarethen. Ha col·laborat amb orquestres com les simfòniques de Dallas, Tòquio i Nacional de Dinamarca, Filharmònica de Munic, La Scala i RSO de Berlín. Pròximament debutarà al Metropolitan de Nova York. Des del 2016, Liang Li ostenta el títol de Kammersänger a l'Òpera de Stuttgart, companyia de la qual va ser membre estable durant diverses temporades. En Les Arts ha interpretat *Stabat Mater* de Rossini i els papers de Ferrando en *Il trovatore* (2012) i Marke en *Tristan und Isolde* (2012), els dos títols dirigits per Zubin Mehta.

Gregory Kunde

Calaf

La il·lustre carrera de quaranta anys del tenor estatunidenc Gregory Kunde l'ha dut a actuar amb regularitat als teatres més prestigiosos. La seua fructífera etapa anterior dedicada al *bel canto* italià i francès ha donat pas als grans papers verdians i a un repertori de caràcter dramàtic. Des del seu aclamat debut com a Otello de Verdi en La Fenice el 2012 i un any després en Les Arts, ha interpretat este paper arreu del món: Viena, Dresden, Munic, Roma, Madrid, Barcelona, Londres, París. Esta temporada canta *Iris* a Madrid, *Aida* a París, *Otello* a Catània, *Stiffelio* a Piacenza, Modena i Reggio Emilia i *Pagliacci* a La Fenice. La passada temporada va debutar els papers de Dick Johnson en *La fanciulla del West* a Hamburg i Capitán Vere en *Billy Budd* a Viena. En Les Arts ha cantat *Otello*, *La forza del destino*, *Stabat Mater* de Rossini, *Samson et Dalila*, *I vespri siciliani*, *Idomeneo* i *Peter Grimes*.

Carolina López Moreno

Liù

Carolina López Moreno és una de les sopranos més fascinants de la seua generació. Amb tan sols trenta anys i gràcies a una sòlida tècnica, intensitat expressiva i presència escènica ha interpretat els papers més exigents del repertori en teatres com el San Carlo de Nàpols, l'Òpera de Roma i el Liceu. El seu debut londinenc a *La rondine* amb Antonio Pappano va ser rebut per la crítica com "el naixement d'una estrella", mentre que la seua Suor Angelica als Proms de la BBC amb la London Symphony va recollir un reconeixement internacional extraordinari, i va ser anomenada per la premsa com "l'estrella de l'espectacle". Èxits recents inclouen *Manon Lescaut* a Colònia, *Aleko/I Pagliacci* a Palerm, Santuzza en *Cavalleria rusticana* i el seu debut com a Violetta en *La traviata* al New National Theatre de Tòquio.

Jan Antem

Ping

Guardonat en els Premis Òpera XXI de 2025 i anomenat Artista Jove Més Prometedor per Òpera Actual, el barceloní Jan Antem és una de les veus emergents més prometedores. Ha cantat a l'Arena de Verona (*Carmen* i *La bohème*), la Deutsche Oper de Berlín (*Il viaggio a Reims*), els teatres d'òpera de Torí (*La bohème*), Palerm (*Il matrimonio segreto*) i Parma (*Il matrimonio segreto*), així com al Festival Musika-Música de Bilbao (*The Telephone*). Ha sigut dirigit per les batutes de Fabio Luisi, Marco Armiliato, Andrea Battistoni i Frédéric Chaslin. Esta temporada encarna Don Giovanni a Sevilla, Escamillo a Oviedo i Ping a València. Així mateix, tornarà al Liceu per a interpretar Belcore en *L'elisir d'amore*.

© Gemma Escribano

Pablo García-López

Pang

El tenor cordovés Pablo García-López és una de les joves promeses del món líric. Elogiat per la crítica per la seua "musicalitat inqüestionable, atrau l'oient per la determinant bellesa de la seua natural emissió, timbre i afinació". Reconegut especialment per les seues refinades interpretacions mozartianes, també és molt sol·licitat tant en el repertori barroc com en el contemporani. Recents actuacions als principals teatres d'Espanya han propiciat debuts internacionals a l'Opéra Royal de Wallonie-Liège, l'Opéra de Lausana, la Royal Opera House de Masqat, el Palau de les Arts Reina Sofia de València i el Théâtre du Capitole de Toulouse. Ha treballat amb directors com Zubin Mehta, Riccardo Chailly, Jesús López-Cobos i Susanna Mälkki.

© Andreas Tobias

Mikeldi Atxalandabaso

Pong

Va estudiar cant a Bilbao. Després de debutar com a Ruodi en *Guillaume Tell* a Amsterdam, va tornar a interpretar el paper a Montecarlo, Teatro Regio de Torí, Festival d'Edimburg, Carnegie Hall, Théâtre des Champs-Élysées i a la Corunya. La seua dilatada carrera l'ha portat, a més, al Capitole de Tolosa, La Monnaie, Salzburg, l'ABAO i als teatres Maestranza, Real, Liceu i de la Zarzuela. Ha cantat, també, amb l'Orquesta Nacional de España, Simfònica de la Ràdio Bavaresa i Simfònica de Bilbao. En estos escenaris ha aparegut com a Beppe, Goro, Don Curzio, Dr. Caius, Bardolfo, Steuermann, Rustighello (*Lucrezia Borgia*), Monostatos, Barbarigo (*I due Foscari*), Bruno (*I puritani*), Bois-Rose (*Les Huguenots*), Tybalt (*Roméo et Juliette*), Jonas (*Le Prophète*), Maese Pedro, o Adrián en *La llama* d'Usandizaga. Pròxims projectes inclouen actuacions als teatres Real, Liceu i Covent Garden.

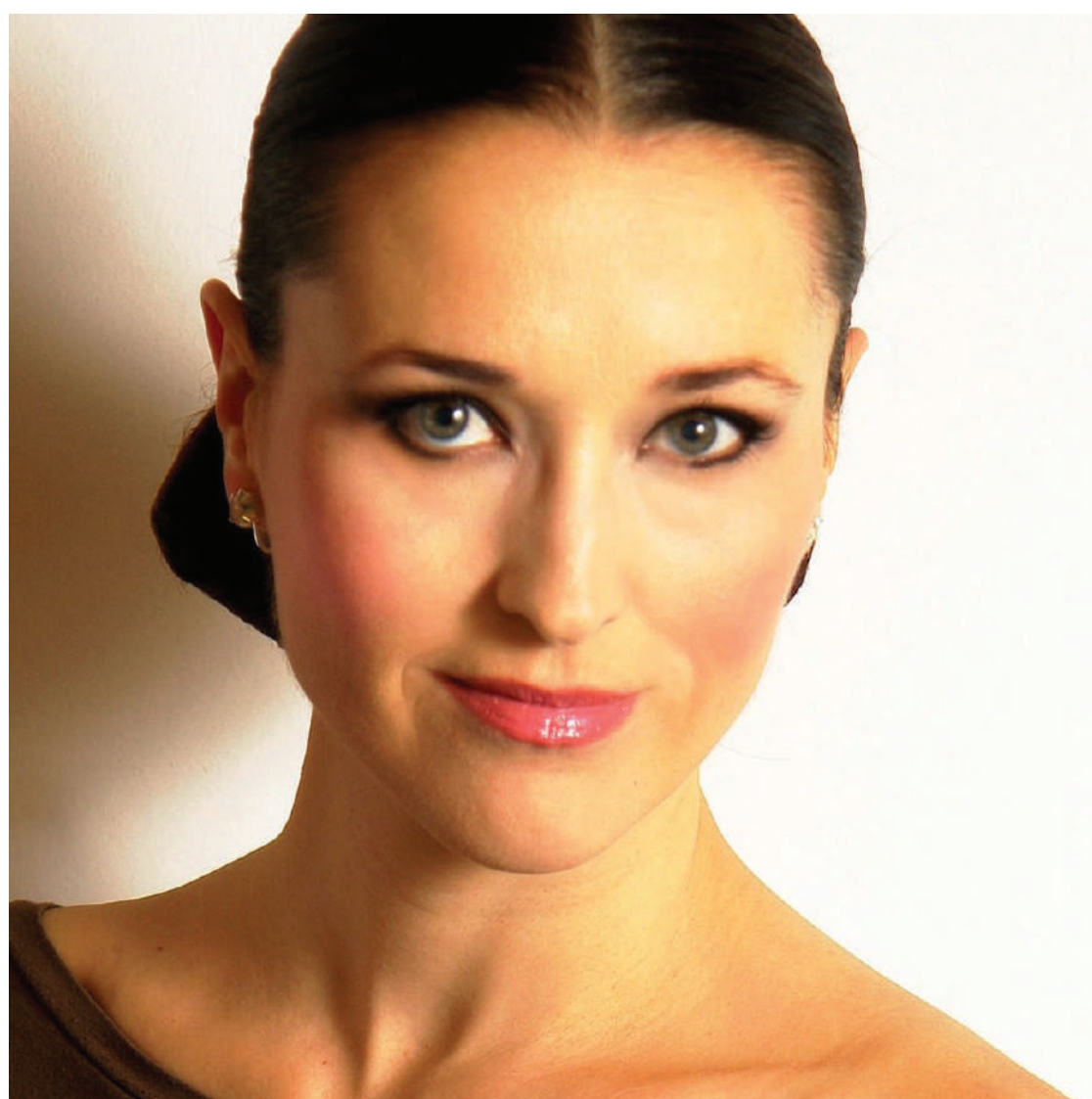

© Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

Agshin Khudaverdiyev

Un mandari

El baríton azerbaidjanés Agshin Khudaverdiyev prossegueix la seua carrera ascendent mitjançant la participació en classes magistrals internacionals i amb l'obtenció de premis en reconeguts concursos vocals. Beneficiari de les beques "Nicola Canalini" i "Ribighini", ha interpretat papers com Rodrigo en *Don Carlo* i Sciarrone en *Tosca*, al Teatre d'Òpera i Ballet Acadèmic Estatal d'Azerbaidjan. Després de ser admés a l'Accademia Rossiniana Alberto Zedda, va debutar el 2025 com a Lord Sidney en *Il viaggio a Reims* al prestigiós Festival de Pesaro. També va participar en la interpretació de la *Petite Messe Solennelle* a Montalcino. Futurs compromisos inclouen el Festival de Wexford. Actualment, perfecciona els estudis al Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts, sota la guia de la soprano María Bayo.

Yolanda Marín

Donzella

Nascuda a València, es forma amb la soprano Gloria Fabuel i amplia estudis amb figures com Ileana Cotrubas, Raina Kabaivanska, Dalton Baldwin, Ernesto Palacios i Montserrat Caballé. Ha format part del Centre de Perfeccionament i actualment és membre del Cor de la Generalitat Valenciana. Ha desenvolupat una destacada trajectòria en òpera, sarsuela i repertori simfònic-coral, interpretant papers com Despina (*Così fan tutte*), Susanna (*Le nozze di Figaro*), Blonde (*Die Entführung aus dem Serail*), Adina (*L'elisir d'amore*) o Frasquita (*Carmen*). Ha actuat en teatres i auditoris com el Teatro de la Zarzuela, Teatro Arriaga, Teatro Campoamor, Auditorio Nacional i Palau de les Arts, sota la direcció de mestres com Miguel Roa, Alberto Zedda, Cristóbal Soler o José Miguel Pérez Sierra.

© Miguel Lorenzo-Mikel Ponce

Federica Fiori

Donzella

La mezzosoprano italiana Federica Fiori es va graduar amb honors al conservatori i va assistir a la Scuola dell'Opera del Teatro Comunale de Bolonya. Va guanyar el primer premi en el concurs Anita Cerquetti i va ser, a més, finalista en certàmens com el Fausto Ricci i el Maria Caniglia. El seu repertori operístic abasta papers com Cherubino en *Le nozze di Figaro*, Dorabella en *Così fan tutte*, Marchesa en *La figlia del reggimento*, Angelo della giustizia en *La caduta di Adamo* de Galuppi. Ha col·laborat amb directors de la talla de Roberto Abbado en *Suor Angelica* al Teatro Comunale di Bologna, i Daniel Oren, junt amb Ludovic Tézier, en concert. També ha interpretat *Stabat Mater* de Pergolesi i ha treballat amb l'Orquestra del Teatro Comunale de Bolonya. Forma part del Centre de Perfeccionament del Palau de les Arts.

Escola Coral Veus Juntes

L'Escola Coral Veus Juntes de Quart de Poblet és un ampli projecte pedagògic que s'ocupa de la formació en el cant coral des de l'edat de tres anys. Actualment, la formen més de cent xiquets i xiquetes, jòvens i adults dividits en set grups corals. Des que va iniciar la seua activitat el 1983, l'associació ha oferit concerts i ha realitzat gires per Europa i Amèrica del Sud. Així mateix, ha obtingut nombrosos reconeixements en prestigiosos certàmens de cant coral a nivell nacional i internacional, on cal destacar diversos primers premis i mencions d'honor en el Certamen Internacional d'Havaneres i Polifonia de Torrevella i el Gran Premi Nacional de Cant Coral. En els últims anys, l'Escola Coral col·labora amb el Palau de les Arts, on integrants de les corals Gallarda i Virelai han interpretat els cors infantils de diferents òperes sota la batuta dels mestres James Gaffigan, Lorin Maazel, Nicola Luisotti, Henrik Nánási i Ricardo Chailly.

Escolania de la Mare de Déu dels Desemparats

Va ser fundada el 1958 per iniciativa de l'arquebisbe d'aquell moment a València, Marcelino Olaechea. Els més de set-cents escolans que han passat per les seues aules reben els ensenyaments des de 3r de primària fins a 2n d'ESO. Destaca la seua escola de música, d'on han germinat un bon nombre de músics professionals en diferents especialitats. Els escolans canten als peus de la Verge dels Desemparats els dies lectius, així com en les solemnitats litúrgiques, i oferixen regularment actuacions extraordinàries de diversa índole. Des de la seua fundació, col·labora especialment en les òperes de Les Arts, en títols com *Tosca*, *La bohème*, *Turandot*, *Carmen* i *Otello*.

Luis Garrido

Director de l'Escolania

Inicia els seus estudis musicals en la mateixa escolania i quan acaba la seua estada es titula en musicologia i pedagogia musical. Dirigix, així mateix, la Coral Catedralícia de València i les Scholas gregoriana i cantorum Laetentur, formacions d'antics escolans. És acadèmic corresponent de la RACV i president de l'Associació de Professors Músics de Santa Cecília.

Cor de la Generalitat Valenciana

Està reconegut com una de les millors agrupacions corals d'Espanya. Va ser creat en 1987 amb el nom de Cor de València i dirigit fins a 2024 per Francesc Perales. És el cor titular del Palau de les Arts al mateix temps que desenvolupa una constant activitat en els principals auditoris de la Comunitat Valenciana. Ha interpretat les grans obres del repertori simfònic coral i els principals títols del gènere líric, i freqüenta el repertori *a cappella*, amb especial atenció als compositors valencians. Ha cantat sota la direcció de Claudio Abbado, Roberto Abbado, Rinaldo Alessandrini, Fabio Biondi, Riccardo Chailly, Plácido Domingo, Manuel Galduf, Enrique García Asensio, Gustavo Gimeno, Valeri Guérguiev, Leopold Hager, Sir Neville Marriner, Lord Yehudi Menuhin, Marc Minkowski, Krzysztof Penderecki, Michel Plasson, Georges Prêtre, Helmuth Rilling, Guennadi Rojdestvenski, Mstislav Rostropóvich, Claudio Scimone o Alberto Zedda.

Ha estat guardonat amb la Medalla d'Honor del Festival Internacional de Música i Dansa de Granada, la Medalla Commemorativa del XXV Aniversari del Palau de la Música de València, el premi Clar de Llums de la Universitat de València, l'Important de l'Editorial Premsa Valenciana, la Medalla al Mèrit en les Belles arts de la Reial Acadèmia de Belles arts de Sant Carles i recentment el Premi Honorífic de l'Associació Amics de l'òpera i les Arts de la Comunitat Valenciana. El Cor de la Generalitat depèn de l'Institut Valencià de Cultura. El seu director actual és Jordi Blanch Tordera.

SOPRANOS

Carmen Avivar
Inmaculada Burriel
Maria Àngels Biosca
Mónica Bueno
Lourdes Castell
María José Cifre
Erika Escribá
Estrella Estévez
Dolores Lahuerta
Yolanda Marín
Susana Martínez
Lourdes Martínez
Arantxa Martínez
Begoña Martínez-Arrazubi
Isabel Squarcia
Laura Cruz
Marina Cuesta
Constança Pinter
Marián Torres
Rosa Pinilla

MEZZOSOPRANOS

Maite Aguilera
Ana Bort
Carmen Bou
Marián Brizuela
Pilar Esteban
Empar Llàcer
Tania Malinova
Adriana Mayer
Irene Medán
Susana Meliá
Alicia Merelo
Minerva Moliner
Diana Muñoz
Lucía Pitarch
Dulce Vila
Amparo Zafra
Alba Martínez
Joana Machado
Myriam Arnouk

TENORS

Javier Aguilera
David Asín
Pedro Castro
José Javier Viudes
Antonio Gómez
José Ángel González
Antonio Lozano
Tomás Martínez
Jesús Navarro
Tomás Puig
José Enrique Requena
Jesús Rita
Josep Lluís Sanchis
Javier Tortosa
Mario Cerdá
Gonzalo Manglano
Alberto Ballesta
Vicent Romero
Pascual Andreu

BAIXOS

Vicente Antequera
Bonifaci Carrillo
Juan Carlos Castillo
Juan Felipe Durá
Xavier Galán
Salvador Giner
Luis Gonzalo
Josep Martínez
Lluís Martínez
Luis Vicente
José Tomás Poveda
José San Antonio
Vicente Soldevila
Valentín Petrovici
Eduardo Escartí
Pablo Ortíz
Manuel Torada
Ricardo Castelló

Jordi Blanch Tordera

Director del Cor

Natural de Quart de les Valls (1975), es titulado en dirección de coro, piano y composición. Dirigió el coro Virelai de la Escola Coral de Quart de Poblet durante veinte años, en los que colaboró con maestros como Henrik Nánási, Nicola Luisotti y Lorin Maazel. A partir de 2016 se vincula al Cor de la Generalitat Valenciana como director adjunto de Francesc Perales, preparando títulos como *Manon*, *Il trovatore*, *Madama Butterfly*, *La Cenerentola*, *Dialogues des Carmélites* o *Doña Francisquita*. En concierto, siempre con el Cor de la Generalitat, ha trabajado la *Petite Messe Solennelle* en Valencia y Bremen, con Fabio Biondi y Europa Galante. Ha dirigido el coro de la ópera de Białystok en la grabación de *Macbeth* realizada por Fabio Biondi, además de los coros de las óperas de Lausanne y La Monnaie de Bruselas en diferentes producciones. Desde octubre del 2024 es el director del Cor de la Generalitat.

LES
ARTS
ÉS SIMFÒNIC

TEMPORADA
25/26

GUSTAVO GIMENO

Ravel: Rapsodie espagnole

Falla/Berio: Siete canciones populares españolas

Stravinsky: El pájaro de fuego

ORQUESTRA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

MARIANNE CREBASSA

mezzosoprano

18 de junio de 2026

Orquestra de la Comunitat Valenciana

L'Orquestra de la Comunitat Valenciana (OCV) va ser fundada l'any 2006 per Lorin Maazel, el seu primer director musical. En poc de temps, la formació titular del Palau de les Arts s'ha llaurat un prestigi entre el públic i la crítica, i ha assolit un alt nivell artístic que la situa entre les millors orquestres d'Espanya i una de les més importants creades a Europa durant els últims anys. Este reconeixement s'ha forjat també gràcies a la presència de Zubin Mehta en les primeres temporades, sobretot amb el recordat *Anell wagnerià*, i a mestres de la talla de Riccardo Chailly, Valery Gergiev o Gianandrea Noseda. Des de setembre de 2021, l'estatunidenc James Gaffigan ha sigut el director musical de la formació. A partir de setembre de 2025, el prestigiós director britànic Sir Mark Elder serà el nou director musical. Elogiada per la qualitat dels seus músics i per ser un conjunt versàtil capaç d'interpretar amb admirable personalitat tant òpera com música líricosimfònica, l'OCV continua la seua trajectòria professional impulsada per primeres figures de la direcció orquestral, entre les quals hi ha Daniele Gatti, Fabio Luisi, Mark Elder o Antonello Manacorda, i amplia el seu repertori operístic de la mà de reconegudes batutes internacionals especialitzades en diferents estils, com Marc Albrecht, Maurizio Benini, Riccardo Minasi i Marc Minkowski. A més, afaïança la col·laboració amb els principals directors espanyols que més projecció tenen fora de les nostres fronteres, entre ells Gustavo Gimeno, Pablo Heras-Casado, Juanjo Mena i Josep Pons.

DIRECTOR MUSICAL

Sir Mark Elder

VIOLINS PRIMERS

Gjorgji Dimcevski, concertino
Roman Kholmatov, conc. associat
Po-An Lin, ajuda de solista
Marija Nemanjé
Mikhail Spivak
Roman Svirlov
Elena Trushkova
Juanjo Aguado*
Lourdes Alonso*
Beatrice Gagliu*
Waldemar Kosmieja*
Natalia Martínez*
Irina Pakkanen*
Manuel Serrano*

VIOLINS SEGONS

Anastasia Pylatyuk, solista
Sergey Khvorostukhin, cosolista*
Anna Stepanenko, ajuda de solista
Dasha Dubrovina
Lelia Iancovici
Evgueni Moriatov
Inés Romaguera
Katriina Saloheimo
Manel Barrios*
Marie-Madeleine Orban*
Steven Proctor*
Victoria Warzyca*

VIOLES

Andriy Viytovych, solista
David Fons, ajuda de solista*
Javier Alejandro Cárdenas
Samuel Espinosa
Julia Hu
Abraham Martín
Ana Mba
Andrey Ovchinnikov
Teresa Roldán
Oreto Vaya*

VIOLONCELS

Rafał Jezierski, solista
Jakob Ludwig, cosolista*
Arne Neckelmann, ajuda de solista
Estrella Guerrero
Olga Kochenkova
Saem Heo*
Paula Lavarías*
Alice Murray*

CONTRABAIXOS

Mihai Ichim, solista
Zoltan Dosa, ajuda de solista
David Molina
Gianluca Tavaroli
Laura Bosch*
Tarek Tebsamani*

ARPES

Noelia Cotuna, solista
Iván Bragado*

FLAUTES

Magdalena Martínez, solista
Ana Naranjo, cosolista
Nuria Ferrer, ajuda de solista*

Flautí

Nuria Ferrer

OBOÉS

Christopher Bouwman, solista
Pierre Antoine Escoffier, solista

Corn anglés

Ana Rivera

CLARINETS

Sergio Castelló, solista
Cecilio Vilar, ajuda de solista

Clarinet baix

Francisco Javier Ros

FAGOTS

Salvador Sanchis, solista
Javier Biosca

Contrafagot

Alba González

TROMPES

Bernardo Cifres, solista
David Rosell, ajuda de solista
Miguel Martín
David Sánchez

TROMPETES

Rubén Marqués, solista
Christian Ibáñez, cosolista
Josep Maria Olcina

TROMBONS

Juan Manuel Real, solista
Ignacio Pérez, ajuda de solista
Ricard Ortega*

TUBA

Ramiro Tejero, solista

TIMBAL

Gratiniano Murcia, solista

PERCUSSIÓ

Ignasi Doménech
Fran Amado*
Miguel Barberá*
Joan Carot*
Josep Guerrero*
Ricardo Paños*

CELESTA

Arturo Barba*

INTERNS

Orgue
Arturo Barba*

Saxòfons

Xelo Giner*
Miguel Ángel Pacheco*

Trompetes

Xavier Esparza*
Andreu García*
Jesús Gómez*
Jorge Lis*
Xavier Machi*
Jose Ribes*

Trombons

Víctor Fluixá*
Adrián Rioja*
Bernard Ros*
Vicente Boix*

Percussió

Josep Guerrero*

PRÒXIMES ACTIVITATS

LES ARTS ÉS ÒPERA

TURANDOT

3, 6, 8, 11, 13, 16 de juny de 2026

LES ARTS ÉS DANSA

CARMINA BURANA BALLETT DORTMUND

25, 26, 27, 28 de juny de 2026

LES ARTS ÉS PER A TOTS

MATINS: CONCERT OCV SIR MARK ELDER

7 de juny de 2026

LES ARTS ÉS ALTRES MÚSIQUES

RUFUS WAINWRIGHT

2 de juliol de 2026

LES ARTS ÉS LIED

ANGEL BLUE

7 de juny de 2026

LES ARTS ÉS SIMFÒNIC

GUSTAVO GIMENO

Ravel: *Rapsodie espagnole*

Falla: *Siete canciones populares españolas*

Stravinsky: *L'oiseau de feu*

18 de juny de 2026

LES
ARTS
ÉS DANSA

TEMPORADA
25/26

CARMINA BURANA

BALLETT DORTMUND

25, 26, 27, 28 de junio de 2026

PALAU DE LES ARTS
REINA SOFÍA

 GENERALITAT
VALENCIANA

 LES ARTS
VALÈNCIA

 MINISTERIO
DE CULTURA

DIRECCIÓN GENERAL
DE ARTES ESCÉNICAS Y MÚSICA

PATROCINIS

TEMPORADA 2025 - 2026

DIRECCIÓN GENERAL
DE ARTES ESCÉNICAS Y MÚSICA

La Fundació Palau de les Arts Reina Sofia mostra el seu agraïment

PARTNER TECNOLÒGIC

PATROCINADOR DE TEMPORADA

PROTECTOR

COL·LABORADORS PREMIUM

COL·LABORADORS

MECENES

MECENES DEL CENTRE DE PERFECCIONAMENT

INSTITUCIONS COL·LABORADORES

DIRECCIÓ

DIRECTOR GENERAL

Jorge Culla Bayarri

DIRECTOR ARTÍSTIC

Jesús Iglesias Noriega

DIRECTOR MUSICAL

Sir Mark Elder

PATRONAT DE LA FUNDACIÓ PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA

PRESIDENT D'HONOR

Molt Honorable Sr. Juan Francisco Pérez Llorca

President de la Generalitat Valenciana

PRESIDENT

Sr. Pablo Font de Mora Sainz

VICEPRESIDENTA

Honorable Sra. María del Carmen Ortí Ferre

Consellera d'Educació, Cultura i Universitats

SECRETÀRIA NO PATRONA

Sra. Ana Jiménez Moliner

Secretària general de la Fundació

VOCALS

Excel·lentíssim **Sr. Jordi Martí Grau**

Secretari d'Estat de Cultura

Il·lustríssima **Sra. Paz Santa Cecilia Aristu**

Directora general de l'INAEM del Ministeri de Cultura

Il·lustríssima **Sra. Marta Alonso Rodríguez**

Secretària autonòmica de Cultura

Il·lustríssim **Sr. Eusebio Monzó Martínez**

Secretari autonòmic d'Hisenda i Finançament

Il·lustríssim **Sr. José Manuel Camarero Benítez**

Secretari autonòmic de Turisme

Sr. Carlos Gracia Calandín

Subsecretari de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

Sr. Ignacio Prieto Mansanet

Director general de Cultura

Persona titular de la direcció general del Sector Públic

Sr. Álvaro López-Jamar Caballero

Director general de l'Institut Valencià de Cultura

Sra. Rosana Pastor Muñoz

Membre del Consell Valencià de Cultura

Sra. Susana Lloret Segura

Sr. Rafael Juan Fernández

Sra. Mónica de Quesada Herrero

Sra. Felisa Alcántara Barbany

Sr. Ignacio Ríos Navarro

Sr. Salvador Navarro Pradas

PATRÓ D'HONOR

Sr. Vicente Ruiz Baixauli

**GENERALITAT
VALENCIANA**

MINISTERIO
DE CULTURA

DIRECCIÓN GENERAL
DE ARTES ESCÉNICAS Y MÚSICA